

Projekt

UCHWAŁA NR .....
RADY MIEJSKIEJ W WADOWICACH
z dnia ..... 2024 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Wadowice na lata 2025-2028**

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2024 poz. 1465 z późn.zm.) w związku z art. 4¹ ust.1,2 i 2a ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 poz. 2151 z późn.zm.) oraz art. 10 ust.1 i 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz.U. z 2023 poz. 1939 z późn.zm.)

Rada Miejska w Wadowicach uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Wadowice na lata 2025-2028

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Wadowic.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2025 roku.

ADVOKAT
Piotr Kolcon

Kierownik
Referatu Spraw Społecznych
Joanna Esveld
Joanna Esveld

Z up. Burmistrza
Marta Budzyńska
Z-ca Burmistrza Wadowic

UZASADNIENIE

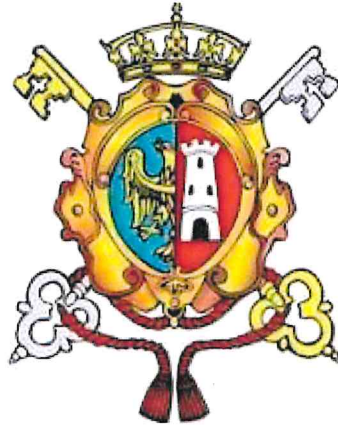
Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii nakładają na gminę obowiązek realizacji zadań w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz zapobiegania narkomanii. Zadania te realizowane są w oparciu o gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, który uchwalany jest przez Radę Miejską na okres nie dłuższy niż 4 lata.

Program wyznacza lokalne działania w zakresie zadań własnych, obejmujących profilaktykę uzależnień oraz minimalizację szkód społecznych i ekonomicznych, wynikających z nadużywania alkoholu, stosowania narkotyków oraz związanych ze zjawiskiem przemocy. Działania te tworzą system wszechstronnej pomocy dla wielu grup odbiorców, na różnych etapach zagrożenia problemami uzależnień i stanowią kontynuację działań realizowanych w gminie w latach poprzednich.

Przedłożony program uzyskał pozytywną opinię Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wadowicach.

Kierownik
Referatu Spraw Społecznych
Joanna Esveld
Joanna Esveld

Załącznik do Uchwały Nr .....
Rady Miejskiej w Wadowicach
z dnia ..... roku

GMINNY PROGRAM
PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
W GMINIE WADOWICE
NA LATA 2025 - 2028

I . WPROWADZENIE

- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w gminie Wadowice na lata 2025-2028, zwany dalej Programem, obejmuje lokalną strategię w zakresie profilaktyki oraz rozwiązywania problemów związanych z używaniem alkoholu i narkotyków. Zawarte w niniejszym dokumencie ustalenia wyznaczają również zakres i sposób realizacji innych zadań własnych gminy związanych z problematyką uzależnień i nadużywania substancji psychoaktywnych, a także przeciwdziałaniu przemocy oraz zadań związanych z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym(czynnościowym).

Podstawę prawną Programu stanowią:

- art. 4¹ ust. 1, 2 i 2a ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- art. 10 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii.

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi określa kierunki polityki państwa wobec alkoholu. Reguluje ona w sposób kompleksowy zagadnienia dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, wskazuje zadania z tego zakresu oraz podmioty odpowiedzialne za ich realizację. Określa również źródła finansowania tych zadań. Dokument opisuje funkcjonowanie rynku napojów alkoholowych. Reguluje dziedzinę promocji i reklamy napojów alkoholowych, a także formułuje przepisy karne dotyczące obrotu alkoholem i reklamy alkoholu.

Wprowadza regulacje dotyczące postępowania wobec osób nadużywających alkoholu i określa podstawy leczenia odwykowego.

Podmiotami wyznaczonymi przez ustawodawcę do realizacji zadań w przedmiotowym zakresie są organy administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego. Zadania samorządów gminnych ujmowane są w formie gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, które określają lokalną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych, wynikających z nadużywania alkoholu.

Do zadań tych zgodnie z art. 4¹ ustawy należy w szczególności:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnień behawioralnych w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowaniem przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego
- 6) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Program zawiera także propozycje realizacji zadań własnych gminy w zakresie przeciwdziałania narkomanii, określone w Ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii. Zadania te wykonuje się poprzez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, gospodarczej, oświatowo-wychowawczej i zdrowotnej, a w szczególności:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem,
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej,
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- 4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii,
- 5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Nadużywanie napojów alkoholowych oraz innych substancji psychoaktywnych stanowi jeden z najpoważniejszych problemów społecznych. Życie w rodzinie z problemem alkoholowym wywiera negatywny wpływ nie tylko na osobę pijącą, ale również na jej otoczenie, osoby najbliższe tj. małżonka, dzieci, rodziców. Alkoholizm jest chorobą, a osoba dotknięta tym schorzeniem nie ma kontroli nad ilością spożywanego alkoholu. Problem nadużywania alkoholu może dotyczyć każdego, niezależnie od wykształcenia czy sytuacji finansowej. Rozmiar problemu możemy zaobserwować wśród osób korzystających z pomocy Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wadowicach. Alkoholizm i narkomania pociągają za sobą znaczące skutki społeczne, takie jak: dezorganizacja rodziny, destrukcyjny wpływ na środowisko wychowawcze dzieci, bezrobocie, zaburzenia stosunków międzyludzkich oraz zachowania demoralizujące. To również jedna z przyczyn bezdomności, odrzucenia przez rodzinę i społeczeństwo oraz braku możliwości samodzielnego utrzymania się, co z kolei skutkuje uzależnieniem od systemu pomocy społecznej i niedostosowaniem społecznym.

W sytuacji, gdy choroba alkoholowa dotknie w rodzinie ojca lub matkę, bardzo dotkliwie skutki tego odczuwają dzieci. Traumatyczne doświadczenia z dzieciństwa, nieustanne odczuwanie strachu oraz brak możliwości komunikowania swoich uczuć wpływają na rozwijającą się osobowość młodego człowieka. Konsekwencje dorastania w takich warunkach mogą być zauważalne dopiero po latach. Częste i uzasadnione odczuwanie strachu przez dzieci w rodzinie alkoholika, w dorosłości przemienia się w nieuzasadniony lęk. Konsekwencjami tego mogą być m.in. brak umiejętności budowania relacji, brak poczucia bezpieczeństwa, ryzykowne zachowania lub (wręcz przeciwnie) zbyt restrykcyjne podporządkowanie wszelkim zasadom. To tylko niektóre z objawów, które są charakterystyczne dla syndromu DDA – Dorosłych Dzieci Alkoholików.

Alkoholizm jest chorobą widoczną i zauważalną w środowisku lokalnym, natomiast narkomania jest mniej dostrzegana zwłaszcza w małych środowiskach, gdzie zjawisko to jest bardziej ukrywane niż ujawniane ze względu na „naznaczenie społeczne”.

II. DIAGNOZA – ANALIZA WYNIKÓW ANKIET, WNIOSKI I REKOMENDACJE

Punktem wyjścia dla każdej interwencji socjalnej jest diagnoza, stanowiąca niezbędny element dobrze zaplanowanego procesu zmian. Diagnoza społeczna jest badaniem odpowiadającym na pytanie „jak jest?” i „dlaczego tak jest?”, podejmowanym z przesłanek społecznych i służącym praktycznym celom. Przeprowadzając diagnozę pragniemy dowiedzieć się, jaki jest stan rzeczy, który zastaliśmy, i dlaczego jest on właśnie taki. Identyfikujemy problemy, negatywne zjawiska czy niezaspokojone potrzeby i na tej podstawie planujemy konieczną interwencję socjalną.

W październiku bieżącego roku została sporządzona „Diagnoza lokalnych problemów społecznych mieszkańców Gminy Wadowice”. Celem niniejszej diagnozy była identyfikacja zagrożeń społecznych w środowisku lokalnym i dotyczyła m.in. zagadnień związanych z substancjami psychoaktywnymi, takimi jak narkotyki i dopalacze, jak również spożywaniem alkoholu, postawami wobec alkoholu oraz problematyką uzależnień w tym behawioralnych.

Badania obejmowały mieszkańców Gminy Wadowice, którzy ukończyli osiemnasty rok życia. Zastosowano metodę badawczą – PAPI (ang. Paper & Pen Personal Interview) – metoda zbierania informacji w ilościowych badaniach rynku i opinii publicznej, która polega na bezpośrednim, indywidualnym wywiadzie kwestionariuszowym. Respondenci wypełniali papierowe ankiety pod nadzorem ankietera, co pozwalało na uzyskanie wyczerpujących i dokładnych odpowiedzi. Respondenci byli dokładnie informowani o anonimowym charakterze ankiety, co miało na celu zwiększenie ich komfortu i szczerości odpowiedzi. Dodatkowo, każdy respondent miał możliwość rezygnacji z udziału w badaniu w dowolnym momencie, co podkreślało dobrowolność udziału i mogło wpłynąć na zwiększenie jakości uzyskanych danych.

Istotą badania było poznanie opinii oraz postaw względem wybranych problemów społecznych: problemu alkoholowego, nikotynowego, narkotykowego, przemocy domowej i rówieśniczej oraz wybranych problemów społecznych.

Badania obejmowały mieszkańców gminy Wadowice, którzy ukończyli osiemnasty rok życia. W badaniu wzięło udział 100 osób, a w tym 49% kobiet oraz 51% mężczyzn. Średnia wieku badanych wyniosła 42 lata.

Przeprowadzono również badania wśród sprzedawców napojów alkoholowych.

Badanie zostało przeprowadzone wśród sprzedawców napojów alkoholowych w punktach sprzedaży na terenie gminy Wadowice, a wzięło w nim udział 20 osób, a w tym 75% kobiet oraz 25% mężczyzn. Średnia wieku przepytanych sprzedawców wyniosła 43 lata. 100% badanych to pracownicy sklepów/lokali, w których sprzedaje się napoje alkoholowe.

Kolejną badaną grupą były dzieci i młodzież ze szkół podstawowych Gminy Wadowice.

Badania w placówkach oświatowych przeprowadzono przy zastosowaniu techniki CAWI. Jest to technika zbierania informacji w ilościowych badaniach rynku i opinii publicznej, w której respondent jest proszony o wypełnienie ankiety w formie elektronicznej.

W badaniu wzięło udział 518 uczniów klas 4-6 oraz 250 uczniów klas 7-8 z terenu gminy Wadowice, co daje łącznie 768 ankietowanych uczniów.

Podstawowym celem przeprowadzonych badań była:

- analiza postaw i przekonań wobec alkoholu;
- analiza postaw i przekonań wobec wyrobów papierosowych;
- analiza postaw i przekonań wobec narkotyków;
- zbadanie środowiska szkolnego i rodzinnego uczniów;
- zbadanie niektórych problemów związanych z uzależnieniami behawioralnymi.

Badania zostały przeprowadzone w miesiącach wrzesień i październik 2024 roku.

Dokładny opis metodologii, wyniki przeprowadzonych ankiet oraz ich analiza z wnioskami i rekomendowanymi działaniami znajduje się we wspomnianym opracowaniu.

W niniejszym dokumencie przedstawiamy je skrótowo, podsumowując, a wnioski i rekomendowane działania na najbliższe lata zostały uwzględnione w celach operacyjnych i zadaniach do realizacji wraz z działaniami szczegółowymi.

Na podstawie uzyskanych danych oraz ich analizy można wyróżnić najważniejsze kwestie, które wymagają uwagi ze strony władz samorządowych.

Wnioski z badań dotyczących mieszkańców gminy Wadowice

1. Problemy uzależnień w gminie Wadowice

Mieszkańcy gminy za najpoważniejsze problemy uznają uzależnienie od alkoholu (61%), zanieczyszczenie powietrza (58%) oraz uzależnienia behawioralne (58%). To sugeruje, że kwestie związane z uzależnieniami oraz ekologią mają kluczowe znaczenie dla społeczności lokalnej. Jednocześnie, najmniej istotnym problemem dla mieszkańców jest kryzys norm moralnych (91%), co może wskazywać na relatywnie niski poziom zainteresowania zagadnieniami moralności w porównaniu do bardziej bezpośrednich problemów społecznych.

2. Alkohol wśród mieszkańców

- Inicjacja alkoholowa: 50% mieszkańców rozpoczęło spożywanie alkoholu między 16. a 18. rokiem życia, co sugeruje, że jest to kluczowy wiek dla pierwszego kontaktu z alkoholem. Z kolei 8% rozpoczęło picie jeszcze przed 16. rokiem życia, co może budzić obawy związane z wcześniejszą inicjacją alkoholową.
- Częstotliwość spożycia: Aż 46% mieszkańców pije alkohol co najmniej raz w tygodniu, a 13% nawet kilka razy w tygodniu. To wskazuje na dużą częstotliwość spożycia alkoholu w lokalnej społeczności, co może stanowić istotny problem zdrowotny i społeczny.
- Ilość spożywanego alkoholu: Większość badanych (59%) spożywa jednorazowo 3-4 porcje alkoholu, co wskazuje na skłonność do umiarkowanego, ale regularnego spożycia. Tylko 6% badanych deklaruje abstynencję.

3. Stosunkowo mały dostęp do informacji o pomocy dla osób uzależnionych

59% mieszkańców nie wie, gdzie osoba uzależniona od alkoholu może zgłosić się po pomoc, co wskazuje na pewną lukę informacyjną w lokalnej społeczności. To może być powodem trudności w uzyskaniu wsparcia przez osoby potrzebujące.

4. Błędne przekonania o alkoholu

42% mieszkańców wierzy, że alkohol w piwie jest mniej groźny niż ten występujący w alkoholach wysokoprocentowych, co świadczy o rozpowszechnionym mitem na temat alkoholu i potrzebie edukacji w tej dziedzinie. Ponadto, 52% mieszkańców popiera ograniczenie dostępu do alkoholu, co sugeruje rosnącą świadomość problemu alkoholowego w społeczności.

5. Problem dostępności alkoholu

Zdecydowana większość mieszkańców - 69% uważa, że liczba sklepów i lokali z alkoholem jest odpowiednia, co może świadczyć o akceptacji aktualnego stanu rzeczy, jednocześnie 18% twierdzi, że jest ich za dużo.

6. Użycie substancji psychoaktywnych i narkotyków

- Narkotyki: 90% mieszkańców twierdzi, że nie zna nikogo, kto używa narkotyków lub dopalaczy. To może oznaczać, że problem narkotykowy nie jest szeroko rozpowszechniony lub nie jest widoczny w społeczności. Mimo to, marihuana i haszysz są najczęściej wskazywanymi substancjami (100%), a dopalacze (30%) i ekstazy (20%) są mniej powszechnymi używkami (można było wymienić więcej niż jedną pozycję).
- Niska świadomość dostępu do substancji: 99% badanych nie wie, gdzie można nabyć narkotyki, co wskazuje na niski poziom dostępności lub brak wiedzy o tym zjawisku w lokalnej społeczności.

7. Nikotyna i papierosy

- 27% mieszkańców pali regularnie papierosy, a 8% e-papierosy. Z kolei 47% inicjowało palenie tytoniu w wieku 16-18 lat, co oznacza, że okres ten jest także kluczowy dla wprowadzania w nałogi związane z nikotyną.
- 17% nigdy nie paliło papierosów, co pokazuje, że część mieszkańców unika tego nałogu, jednak palenie nadal jest powszechne.

8. Gry hazardowe

97% mieszkańców deklaruje, że nigdy nie grało w gry hazardowe, co może świadczyć o niskim poziomie rozpowszechnienia hazardu w gminie. Jednak 74% badanych uważa, że można się uzależnić od gier hazardowych, co wskazuje na świadomość ryzyka związanego z hazardem.

9. Potrzeby społeczne

Mieszkańcy uważają, że najbardziej potrzebne działania to wsparcie psychologiczne dla rodzin (71%), otwarte konsultacje z terapeutą uzależnień (45%) oraz warsztaty profilaktyczne dla uczniów (32%). Mimo tego, 69% nie dostrzega potrzeby realizacji działań profilaktycznych, co może świadczyć o pewnej obojętności wobec działań profilaktycznych lub niskiej świadomości ich znaczenia.

10. Przemoc domowa

8% mieszkańców zna osoby doświadczające przemocy domowej, a 49% ma podejrzenia, że takie przypadki mogą występować w ich otoczeniu. Jest to istotny problem, który wymaga zwiększenia świadomości i działań interwencyjnych. Jednak 50% mieszkańców nie wie, gdzie szukać pomocy, co wskazuje na potrzebę lepszego informowania społeczeństwa o dostępnych formach wsparcia.

Badania wskazują, że uzależnienie od alkoholu oraz inne problemy behawioralne i ekologiczne są kluczowymi wyzwaniami dla mieszkańców gminy Wadowice. Istnieje potrzeba zwiększenia świadomości dotyczącej dostępnych form pomocy dla osób uzależnionych, a także konieczność edukacji na temat szkodliwości alkoholu i substancji psychoaktywnych. Chociaż niektóre problemy, jak hazard, są mniej rozpowszechnione, istnieje ogólna świadomość ryzyka związanego z uzależnieniami, co stwarza szansę na skuteczne działania profilaktyczne.

Wnioski z badań dotyczących sprzedawców napojów alkoholowych w gminie Wadowice

1. Świadomość zagrożeń związanych z alkoholem

- Postrzeganie alkoholu w piwie: 60% sprzedawców napojów alkoholowych w gminie Wadowice nie zgadza się z powszechnym mitem, że alkohol w piwie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce. To świadczy o dość wysokiej świadomości sprzedawców na temat szkodliwości wszystkich rodzajów alkoholu, niezależnie od jego formy.

- Spożycie alkoholu w trudnych sytuacjach życiowych: 90% sprzedawców nie wierzy w przekonanie, że alkohol pomaga radzić sobie z trudnymi sytuacjami życiowymi, co wskazuje na zrozumienie szkodliwości picia jako formy „rozwiązania” problemów. Dodatkowo, 100% sprzedawców uważa, że prowadzenie pojazdu po spożyciu nawet niewielkich ilości alkoholu nie jest bezpieczne, co dowodzi odpowiedzialnego podejścia do kwestii bezpieczeństwa publicznego.
- Alkohol a ciąża: Całkowity brak akceptacji dla spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży (100% sprzedawców) świadczy o szerokiej świadomości zdrowotnych zagrożeń, jakie niesie alkohol dla matki i dziecka.

2. Dostępność alkoholu i kontrola sprzedaży

- Kontrola dostępności alkoholu: Aż 85% sprzedawców uważa, że dostęp do napojów alkoholowych powinien być ograniczony lub kontrolowany, co sugeruje, że większość sprzedawców wspiera regulacje dotyczące sprzedaży alkoholu. Wskazuje to również na ich odpowiedzialne podejście do roli, jaką pełnią w ograniczaniu dostępu do alkoholu, zwłaszcza dla osób małoletnich.
- Dostęp małoletnich do alkoholu: 80% sprzedawców nie zgadza się z twierdzeniem, że osoby małoletnie mają łatwy dostęp do alkoholu. Niemniej jednak badania pokazują, że próby zakupu alkoholu przez osoby poniżej 18. roku życia zdarzają się regularnie – najczęściej kilka razy w miesiącu (45%) lub tygodniu (25%). Sugeruje to potrzebę wzmocnienia kontroli, mimo że sprzedawcy deklarują wysoką odpowiedzialność w takich sytuacjach.
- Sprzedaż alkoholu osobom podejrzanym o niepełnoletność: 100% sprzedawców deklaruje, że nigdy nie sprzedało alkoholu osobie, o której wiedzieli, że jest nieletnia. W przypadku wątpliwości, 65% zawsze sprawdza dowód tożsamości, a 35% robi to często. To pozytywny sygnał dotyczący przestrzegania przepisów prawa, jednak istnieje przestrzeń do poprawy, aby odsetek sprzedawców zawsze sprawdzających wiek był wyższy.

3. Opinie na temat liczby punktów sprzedaży alkoholu

- Liczba punktów sprzedaży alkoholu: 80% badanych sprzedawców uważa, że w ich okolicy jest odpowiednia ilość punktów sprzedaży alkoholu, większość sprzedawców nie dostrzega problemu nadmiaru takich punktów.

4. Bezpieczeństwo wokół sklepów z alkoholem

- Zajścia związane z alkoholem: 75% sprzedawców nie miało do czynienia z nieprzyjemnymi incydentami związanymi ze spożyciem alkoholu w obrębie sklepu w ostatnich trzech miesiącach. To sugeruje, że takie incydenty nie są powszechnym problemem, ale 25% sprzedawców, którzy zgłosili przeciwnie doświadczenia, wskazuje, że takie sytuacje jednak występują.
- Interwencje policji: 85% badanych nie musiało wzywać policji w ciągu ostatnich trzech miesięcy, co świadczy o stosunkowo spokojnym charakterze działalności handlowej związanej z alkoholem, choć 15% takich przypadków to sygnał, że czasami interwencje są potrzebne.

5. Ogólna ocena kontroli sprzedaży alkoholu

- **Ocena systemu kontroli:** 65% sprzedawców ocenia kontrolę sprzedaży alkoholu w gminie Wadowice jako funkcjonującą dobrze lub bardzo dobrze. To pozytywna ocena lokalnych mechanizmów regulacyjnych, choć jedna trzecia sprzedawców mogłaby dostrzegać obszary wymagające poprawy.

Badania pokazują, że sprzedawcy napojów alkoholowych w gminie Wadowice wykazują wysoki poziom odpowiedzialności i świadomości w kwestii sprzedaży alkoholu. Większość z nich wspiera regulacje ograniczające dostęp do alkoholu, zwłaszcza dla osób niepełnoletnich. Pomimo częstych prób zakupu alkoholu przez osoby poniżej 18. roku życia, sprzedawcy

deklarują konsekwentne sprawdzanie dokumentów tożsamości, choć istnieje przestrzeń na zwiększenie tej odpowiedzialności. Ponadto, bezpieczeństwo wokół sklepów alkoholowych jest zazwyczaj dobrze utrzymane, a potrzeba interwencji policji jest rzadka. Względnie wysoka świadomość szkodliwości alkoholu oraz zagrożeń związanych z jego spożyciem sugeruje, że sprzedawcy są dobrze poinformowani i mają pozytywne podejście do swoich obowiązków.

Wnioski z badań dotyczących uczniów z gminy Wadowice

1. Relacje społeczne

- Zdecydowana większość uczniów zarówno młodszych (klasy 4-6), jak i starszych (klasy 7-8) deklaruje bardzo dobre relacje z opiekunami (95% i 90% odpowiednio). Podobnie dobre są relacje z nauczycielami (75% w klasach 4-6, 67% w klasach 7-8) oraz z rówieśnikami (84% i 86%).
- Istnieje jednak problem spożywania alkoholu przez rówieśników – przyznaje to 15% uczniów klas 4-6 i aż 35% klas 7-8, co wskazuje na rosnącą skalę tego zjawiska wraz z wiekiem.

2. Spożywanie alkoholu i substancji psychoaktywnych

- W obu grupach badanych (klasy 4-6 oraz 7-8) przyczyny spożywania alkoholu to głównie chęć zaimponowania innym, poprawa zabawy i wyluzowania oraz dla towarzystwa. Uczniowie najczęściej sięgają po piwo (5% klasy 4-6 oraz 6% klasy 7-8) i w mniejszym zakresie po wódkę (4% w obu badanych grupach wiekowych).
- Nikotyna jest również problemem – 27% uczniów klas 4-6 i 61% uczniów klas 7-8 zauważa, że ich rówieśnicy palą papierosy lub e-papierosy. Regularne palenie deklaruje 2% uczniów obu grup.
- Narkotyki i dopalacze - 3% młodszych uczniów oraz 5% starszych uczniów przyznało, że próbowali już narkotyków lub dopalaczy, co oznacza że stają się bardziej powszechne wśród starszych uczniów. Wśród uczniów, którzy zetknęli się już z narkotykami najczęściej twierdzi, że narkotyki są zażywane w domu (klasy 7-8) lub w szkole (klasy 4-6).

3. Używanie technologii i uzależnienia behawioralne

- Znaczna liczba uczniów spędza dużo czasu przed komputerem i telefonem – 12% uczniów klas 7-8 i 10% uczniów klas 4-6 spędza powyżej 6 godzin dziennie przed komputerem, a 17% uczniów klas 4-6 i 20% uczniów klas 7-8 korzysta z telefonu 4-5 godzin dziennie.
- Uzależnienie od Internetu i smartfona to problem, który uczniowie dostrzegają u siebie i rówieśników – 46% młodszych i 66% starszych uczniów uznaje uzależnienie od Internetu za powszechne, podobnie jak uzależnienie od smartfona (klasy 4-6 – 51%; klasy 7-8 – 65%),
- Gry komputerowe również są popularne – 13% uczniów klas 4-6 i 21% klas 7-8 spędza na graniu od 3 do 6 godzin dziennie, co może rodzić problemy związane z uzależnieniem od gier.

4. Napoje energetyczne

- Picie napojów energetycznych jest stosunkowo częste – 22% uczniów klas 4-6 i 27% uczniów klas 7-8 deklaruje ich spożycie, przy czym większość uczniów wypija taki napój raz w miesiącu. Mimo to, 89% młodszych uczniów i 86% starszych uważa, że napoje te są niezdrowe.

5. Przemoc i agresja

- Przemoc w szkole nie jest powszechna, jednak 10% uczniów klas 7-8 i 8% uczniów klas 4-6 doświadcza jej codziennie, a dodatkowy odsetek uczniów spotyka się z nią kilka razy w tygodniu lub miesiącu.
- 12% młodszych uczniów oraz 11% starszych uczniów deklaruje, że doświadczyło przemocy domowej, co jest znaczącym problemem społecznym.

6. Wolny czas i aktywność poza szkołą

- Młodszy uczniowie (43%) najczęściej spędzają czas wolny z rodziną, podczas gdy starsi (większość uczniów klas 7-8) preferują towarzystwo znajomych z klasy lub szkoły.

Badania wskazują na pozytywne relacje uczniów z rodziną i rówieśnikami, co jest silnym aspektem środowiska społecznego. Jednocześnie rośnie problem związany ze spożywaniem alkoholu, paleniem papierosów i używaniem narkotyków wśród starszych uczniów. Uczniowie spędzają dużo czasu przed ekranami komputerów i smartfonów, co rodzi zagrożenie uzależnieniami behawioralnymi. Przemoc w szkole oraz w domach dotyka pewnej grupy uczniów, co wymaga działań prewencyjnych.

Rekomendacje

Profilaktyka jest systemową odpowiedzią na zjawiska uznawane za zagrożenie dla zdrowia publicznego. W tym sensie dotyczy również tzw. nałogów behawioralnych, które wiążą się z licznymi szkodami zdrowia somatycznego, psychicznego oraz negatywnymi skutkami funkcjonowania społecznego. Profilaktyka to zapobieganie problemom, zanim one wystąpią lub minimalizowanie szkód związanych z podejmowaniem zachowań ryzykownych. Z tego względu adresatami oddziaływań profilaktycznych są najczęściej ludzie młodzi, ale nie można też zapomnieć o osobach dorosłych. Skuteczna profilaktyka prowadzona wśród młodzieży może zmniejszyć koszty związane z leczeniem nałogów behawioralnych u osób dorosłych, a także zmniejszyć wydatki publiczne związane z naprawianiem szkód społecznych powstałych w wyniku tych problemów.

Rekomenduje się:

- **Upowszechnianie wiedzy na temat uzależnień od substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych, przemocy, cyberprzemocy w środowisku lokalnym i szkolnym** – dystrybuowanie materiałów o charakterze informacyjno-edukacyjnym (ulotki, plakaty, filmy), organizowanie dla rodziców pogadanek i otwartych spotkań ze specjalistami, warsztaty dla dzieci i młodzieży szkolnej, prowadzenie kampanii społecznych i wydarzeń lokalnych związanych z przedmiotową tematyką.
- **Szeroko pojęte edukowanie** – szkolenia dla nauczycieli i pedagogów, terapeutów uzależnień, pracowników socjalnych i służb pomocy społecznej, policji, lekarzy, osób zaangażowanych w prace Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- **Pedagogizację rodziców** – spotkania ze specjalistami z zakresu uzależnień, a także przemocy.
- **Współpracę między instytucjami** funkcjonującymi na terenie gminy celem możliwie szybkiego podjęcia działań profilaktycznych i interwencyjnych.

III. REALIZACJA PROGRAMU

1. Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz zadań własnych gminy w obszarze przeciwdziałania narkomanii jest koordynowana przez Pełnomocnika Burmistrza ds. Realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

2. Zadania Programu realizowane będą poprzez działalność następujących podmiotów:

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wadowicach (dalej: Komisja lub GKRPA)
- Poszczególne wydziały Urzędu Miejskiego w Wadowicach (dalej: UM)
- Pełnomocnik ds. Realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii (dalej: Pełnomocnik lub PK)
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wadowicach (dalej: MOPS)
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie (dalej: ZI)
- Policja (dalej: P)
- Straż Miejska w Wadowicach (dalej: SM)
- Szkoły i placówki oświatowo-wychowawcze (dalej: SZ)
- Świetlice środowiskowe/ socjoterapeutyczne (dalej: Ś)
- Kuratorzy sądowi i rodzinni (dalej: K)
- Placówki opieki zdrowotnej oraz poradnie psychologiczno-pedagogiczne (dalej: NFZ)
- Instytucje kultury, w tym Wadowickie Centrum Kultury, Biblioteka Publiczna (dalej: KO)
- Kryta Pływalnia Delfin (dalej: B)
- Partnerzy zewnętrzni, w tym organizacje pozarządowe i biznesowe, indywidualni realizatorzy (dalej: PZ)

W procesie aktualizacji programu wzięto również pod uwagę stopień i jakość realizacji zadań programów wdrażanych w gminie Wadowice na przestrzeni minionych lat. Stwarza to uzasadnioną nadzieję, że określone tutaj cele, zadania oraz sposoby ich realizacji, okażą się optymalnie dostosowane do potrzeb i zasobów lokalnej społeczności w zakresie przewidzianym ramami Programu. Ważne jest również to, aby realizowane w oparciu o nie projekty cechowały się rzetelnymi przesłankami merytorycznymi do ich podejmowania, a sam proces ich wdrażania bazował na istniejących zasobach instytucjonalnych i osobowych.

IV. CELE I ZADANIA PROGRAMU

Cel strategiczny:

zmniejszanie rozmiarów zjawiska uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych, a także przemocy wraz z przeciwdziałaniem bieżącym problemom związanym z zachowaniami ryzykownymi w tych obszarach.

Cele operacyjne:

- 1) prowadzenie skoordynowanych działań profilaktycznych, wychowawczych, edukacyjnych, informacyjnych, terapeutycznych oraz rehabilitacyjnych na rzecz lokalnej

społeczności z wykorzystaniem jej zasobów, w oparciu o aktualną wiedzę naukową, „dobre praktyki” innych gmin, a także doświadczenia z dotychczasowych realizacji analogicznych zadań,

- 2) zwiększanie świadomości i zaangażowania mieszkańców w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych, stosowania przemocy (w tym również cyberprzemocy) oraz innych zachowań ryzykownych.

Powyższe cele są w swoich założeniach zgodne z celem strategicznym Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021–2025, którym jest: wydłużenie życia w zdrowiu, poprawa zdrowia i związanej z nim jakości życia ludności oraz zmniejszenie nierówności społecznych w zdrowiu, a także z jego celem operacyjnym nr 2 obejmującym: profilaktykę i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi.

Wskazane cele będą realizowane za pomocą wyszczególnionych w poniższym zestawieniu zadań.

Lp.	Zadania do realizacji	Nr działania	Działania szczegółowe	Realizatorzy zadania	Harmonogram realizacji
1	Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków	1.	Realizacja programów pomocy psychologicznej i psychoterapii dla osób uzależnionych od alkoholu	PZ	Cały rok
		2.	Realizacja programów pomocy psychologicznej i terapii dla osób uzależnionych od narkotyków i nowych substancji psychoaktywnych (NSP)	PZ	Cały rok
		3.	Prowadzenie punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych oraz rodzin, a także dla osób doświadczających przemocy i osób stosujących przemoc	PZ	Cały rok
		4.	Współpraca z placówkami służby zdrowia w zakresie leczenia i rehabilitacji osób uzależnionych	NFZ	Cały rok
		1.	Realizacja programów pomocy psychologicznej i psychoterapii dla osób współuzależnionych oraz dla osób z syndromem DDA (dorosłych dzieci alkoholików)	PZ	Cały rok
2	Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej.	2.	Organizowanie i finansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych w zakresie pracy z dziećmi i młodzieżą – w tym w szczególności prowadzenia zajęć socjoterapeutycznych.	UM, PZ, SZ	W miarę potrzeb
		3.	Realizacja działań w zakresie pomocy osobom z FASD (Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych) oraz ich rodzinom i opiekunom	UM, PZ	W miarę potrzeb
		4.	Organizowanie superwizji dla podmiotów realizujących zadania wynikające z Programu	PK, PZ	W miarę potrzeb
		5.	Organizowanie lokalnych narad, seminariów i konferencji w zakresie wdrażania systemu pomocy dziecku i rodzinie z problemem alkoholowym	UM, GKRPA, PK	W miarę potrzeb
		1.	Przygotowywanie (zakup) i upowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych dla klientów na temat zjawiska przemocy w rodzinie oraz możliwości uzyskania pomocy (ulotki, plakaty, informatory)	GKRPA, PZ, MOPS	Cały rok
3	Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.				

	2. Realizacja programów pomocy psychologicznej i psychoterapii dla osób doświadczających przemocy i osób stosujących przemoc 3. Zapewnienie dostępności do specjalistów z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie 4. Prowadzenie grup wsparcia i grup terapeutycznych dla ofiar przemocy – dorosłych i dzieci	Cały rok
	1. Realizacja w szkołach , świetlicach programów profilaktyki uniwersalnej z zachowaniem standardów jakości pierwszorzędowych programów profilaktycznych, opracowanych przez Wydział Wychowania Ośrodka Rozwoju Edukacji, oraz innych sprawdzonych i skutecznych programów	SZ, P, PZ
	2. Systematyczne prowadzenie zajęć i programów socjoterapeutycznych lub opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych	MOPS, PZ
	3. Finansowanie dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych lub socjoterapeutycznych	PZ
	4. Podnoszenie kompetencji osób pracujących z dziećmi i młodzieżą w zakresie skutecznych oddziaływań profilaktycznych oraz udzielających pomocy dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym	Cały rok
	5. Realizacja środowiskowych programów profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży	Cały rok
	6. Realizacja w szkołach i placówkach opiekuńczo wychowawczych programów profilaktyki selektywnej oraz wskazującej o udowodnionej skuteczności lub gwarantujących satysfakcjonujący poziom realizacji wyznaczonych celów	Cały rok
4 Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, oraz uzależnieniom behawioralnym w szczególności dla dzieci, młodzieży – w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, kulturalnych a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych	7. Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych mających na celu przeciwdziałanie sprzedaży alkoholu niezgodnie z prawem i z warunkami zezwolenia na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych	UM, PZ, SM, P W miarę potrzeb

8.	Dofinansowanie lub finansowanie imprez kulturalnych oraz zajęć promujących aktywność kulturalną w celu modelowania postaw moralno – społecznych dzieci i młodzieży, w tym poprzez kontakt z dziełem filmowym, teatralnym itp.	KO, PZ	Cały rok
9.	Realizacja pozalekcyjnych zajęć sportowych, rekreacyjnych oraz kulturalno-oświatowych jako strategia alternatywnych form spędzania wolnego czasu z elementami programów profilaktycznych wzmacniających czynniki chroniące i minimalizujące czynniki ryzyka.	UM, SZ, PZ, KO, B	Cały rok
10.	Zakup książek i wydawnictw o tematyce profilaktycznej dla dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych	UM, SZ, KO	W miarę potrzeb
11.	Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych, szkoleniowych, w tym kampanii edukacyjnych, dotyczących ryzyka szkód wynikających z uzależnień behawioralnych oraz konsultacje dot. uzależnień behawioralnych	GKRPA, SZ, PZ	Cały rok
12.	Organizacja i prowadzenie dla pracowników szkół z terenu gminy Wadowice szkoleń przygotowujących nowych realizatorów programów profilaktycznych znajdujących się w bazie programów rekomendowanych	SZ, PZ, UM	W miarę potrzeb
13.	Budowanie lokalnych koalicji na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, także w ramach porozumień z innymi samorządami lokalnymi czy współpracy z samorządem województwa i nagłaśnianie tych poczynań przy okazji różnych wydarzeń w gminie	UM, GKRPA, PK	Cały rok
14.	Wspieranie edukacji osób oraz instytucji działających na rzecz realizacji zadań Programu poprzez zakup specjalistycznych materiałów profilaktycznych	UM, PK, PZ	W miarę potrzeb
15.	Podnoszenie kompetencji zawodowych przedstawicieli służb kontaktujących się z osobami nietrzeźwymi	UM, PK	W miarę potrzeb

	5. Prowadzenie edukacji publicznej i kształtowanie opinii publicznej w sprawach związanych z nadużywaniem alkoholu i innych środków uzależniających	16. Organizowanie i prowadzenie zajęć dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy Wadowice, w tym zajęcia sportowo rekreacyjne w okresie wakacji - min 6 godz. dziennie, z zapewnieniem ciepłego posiłku i zachowaniem warunków przeprowadzania działań profilaktycznych dot. uzależnień 1. Upowszechnianie informacji na temat dostępu do działań profilaktycznych, interwencyjnych, pomocowych i placówek leczenia dla osób zagrożonych uzależnieniem lub uzależnionych od alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych oraz ich rodzin przez bieżącą aktualizację baz danych i ich udostępnianie 2. Edukacja lokalnych decydentów w zakresie wagi i skali problematyki ujętej w niniejszym Programie – w tym organizacja szkolenia dla wadowickich radnych 3. Aktywna współpraca z lokalnymi i regionalnymi mediami, monitorowanie zawartości pojawiających się tam artykułów pod kątem problematyki alkoholowej, inicjowanie artykułów na ten temat, w razie potrzeby przygotowywanie sprostowań, prezentowanie w lokalnych i regionalnych mediach gminnych działań profilaktycznych i ich efektów, prezentowanie wyników lokalnych badań, planów działania itp. 4. Prowadzenie edukacji publicznej w obszarze profilaktyki zachowań ryzykownych poprzez organizację kampanii społecznych i innych wydarzeń lokalnych skierowanych do ogółu mieszkańców Gminy Wadowice lub wybranej grupy docelowej	PZ GKRPA, PZ, P, SM, PZ UM, PK, PZ UM, PK, GKRPA UM, PK, PZ	Cały rok Cały rok W miarę potrzeb Cały rok Cały rok Cały rok
6. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów związanych z uzależnieniami	1. Upowszechnianie reguł postępowania zawartych w „Standardach działań stowarzyszeń abstynenckich” 2. Wspieranie działalności służącej podtrzymaniu abstynencji osób uzależnionych od alkoholu, zapewniających tym osobom rozwój osobisty i reintegrację społeczną oraz działań pomocowych na rzecz członków rodzin osób uzależnionych oraz osób uwikłanych w przemoc w rodzinie	1. Upowszechnianie reguł postępowania zawartych w „Standardach działań stowarzyszeń abstynenckich” 2. Wspieranie działalności służącej podtrzymaniu abstynencji osób uzależnionych od alkoholu, zapewniających tym osobom rozwój osobisty i reintegrację społeczną oraz działań pomocowych na rzecz członków rodzin osób uzależnionych oraz osób uwikłanych w przemoc w rodzinie	UM, PK, PZ UM, PK, PZ	W miarę potrzeb Cały rok

	3. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez różne formy działań pomocowych poza terapią, których odbiorcami są osoby uzależnione oraz ich rodziny 4. Prowadzenie działań motywujących osoby starsze nadużywające alkoholu do abstynencji lub ograniczania picia 5. Finansowanie szkoleń, konferencji i innych form podnoszenia kwalifikacji zawodowych z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi przedstawicielom instytucji, stowarzyszeń i osobom fizycznym zawodowo zajmującym się rozwiązywaniem problemów alkoholowych i przeciwdziałaniem przemocy na terenie gminy 6. Koordynowanie współpracy i integrowanie działań poszczególnych podmiotów pracujących w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom 7. Organizacja ogrzewalni dla osób bezdomnych nadużywających alkoholu 8. Partycypowanie w bieżących kosztach utrzymania Izby Wyróżnień/Ośrodka Przeciwdziałania Problemom Alkoholowym	UM, MOPS, PK, PZ UM, MOPS, PZ UM, MOPS, PZ, Ś, SZ PK, MOPS MOPS, PZ UM, PZ,	W miarę potrzeb Cały rok W miarę potrzeb Cały rok Cały rok Cały rok
7. Przeciwdziałanie nietrzeźwości w miejscach publicznych oraz poprawa bezpieczeństwa publicznego	1. Umocnianie współpracy interdyscyplinarnej odpowiednich służb i instytucji (dofinansowanie Straży Miejskiej, Policji w zakresie podejmowania działań związanych z niniejszym zadaniem) 2. Partycypowanie w kosztach wdrożenia i funkcjonowania monitoringu miejskiego w wybranych obszarach zagrożonych negatywnymi skutkami spożywania alkoholu	SM, P UM, PZ, SM	W miarę potrzeb Cały rok w miarę potrzeb
8. Podejmowanie interwencji oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego	1. Podejmowanie interwencji w przypadku złamania zakazu sprzedaży alkoholu niepełnoletnim lub nietrzeźwym, sprzedaży pod zastaw i na kredyt oraz złamania zakazów promocji i reklamy napojów alkoholowych oraz występowanie przed sądem jako oskarżyciel publiczny 2. Podejmowanie działań kontrolnych i interwencyjnych – w tym badania dostępności alkoholu typu „tajemniczy klient”, mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia	GKRPA, PK, PZ, SM, P GKRPA, PZ, SM, P	Cały rok Cały rok w miarę potrzeb

9	Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej	1.	Współpraca z centrami integracji społecznej oraz wspieranie innych przedsiębiorstw mających na celu poprawę społecznego funkcjonowania osób wykluczonych	PZ, PK, GKRPA, MOPS	Cały rok
10	Zapewnienie realizatorom Programu warunków umożliwiających sprawne wykonanie powierzonych im zadań	1.	Zabezpieczenie pracy i funkcjonowania GKRPA oraz jej doposażenie	UM	Cały rok
		2.	Zabezpieczenie pracy i funkcjonowania Pełnomocnika Burmistrza ds. Realizacji Gminnego Programu	UM	Cały rok
		3.	Finansowanie szkoleń i konferencji dla członków Gminnej Komisji i Pełnomocnika Burmistrza ds. Realizacji Gminnego Programu wraz z kosztami dojazdu środkami transportu publicznego	GKRPA, UM	W miarę potrzeb
		4.	Pokrywanie kosztów opłat sądowych i kosztów wydania opinii przez biegłych orzekających w sprawie uzależnienia od alkoholu oraz opłat komorniczych związanych m.in. z dostarczeniem korespondencji sądowej i z tytułu kosztów przejazdu	GKRPA, UM	W miarę potrzeb
		5.	Wsparcie Policji, Straży Miejskiej i służb miejskich w realizacji zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych i przeciwdziałaniem narkomanii, a także przeciwdziałaniem przemocy	UM, PK, GKRPA	W miarę potrzeb
		6.	Doposażenie realizatorów i partnerów Programu w sprzęt komputerowy i multimedialny, pomoce dydaktyczne i naukowe oraz inne niezbędne do realizacji zadań	UM	W miarę potrzeb
11.	Monitorowanie problemów alkoholowych w gminie oraz ewaluacja przeprowadzonych działań profilaktycznych	1.	Przeprowadzenie badań monitoringowych - przygotowanie diagnozy problemów alkoholowych i innych zagrożeń społecznych	UM, PK, PZ	Rok 2028

Przyjmuje się możliwość realizacji niektórych zadań poprzez działania szczegółowe także w formie zdalnej jeśli będzie taka konieczność i możliwość ich wykonania.

V. ŹRÓDŁA I ZASADY FINANSOWANIA ZADAŃ

1) Źródłem finansowania zadań wynikających z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2025-2028 są środki pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Od 2021 roku Gminy otrzymują dodatkowe wpływy – opłata z tzw. „małpek” (są to opłaty od hurtowników przy zaopatrzeniu w napoje alkoholowe w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml) jako środki na działania mające na celu realizację *lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu.*

Oznacza to, że środki pochodzące z opłat są ściśle powiązane z finansowaniem w/w zadań i nie można ich wykorzystać na inne cele, nie mające z nimi merytorycznego związku.

2) Zasady finansowania zadań:

- a) wydatki przeznaczone na realizację zadań własnych gminy, wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii określonych w Programie ujęte zostały w planie budżetowym na rok 2025, a następnie będą ujmowane w budżetach na kolejne lata,
- b) dysponentem środków na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2025-2028 jest Burmistrz Wadowic.

VI. ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Członkom Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wadowicach ustala się wynagrodzenie w wysokości wartości procentowej minimalnego wynagrodzenia za pracę aktualnie obowiązującego, określonego w Rozporządzeniu Rady Ministrów w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej zgodnie z następującym podziałem :

- 1) 4,5% brutto za każde odbyte posiedzenie Komisji;
- 2) 2,5% brutto za 1 godzinę pracy w Komisji w ramach:
  - a) zespołu kontrolującego zasady i warunki korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,
  - b) zespołu motywującego do podjęcia leczenia przez osoby nadużywające alkoholu,
  - c) otwartych dyżurów w biurze Komisji,
  - d) innych zadań Komisji zleconych przez Przewodniczącego Komisji.

- 3) Powyższe zasady wynagradzania nie dotyczą:
- a) Przewodniczącego Komisji, który otrzymuje wynagrodzenie zryczałtowane w wysokości 13,5% brutto minimalnego wynagrodzenia za pracę aktualnie obowiązującego za miesiąc pracy.
  - b) Sekretarza Komisji, który otrzymuje wynagrodzenie zryczałtowane w wysokości 33% minimalnego wynagrodzenia za pracę aktualnie obowiązującego za miesiąc pracy.

Podstawę do wypłaty wynagrodzeń dla członków Komisji stanowi sporządzone i podpisane przez Przewodniczącego lub Sekretarza Komisji zestawienie zawierające wskazanie daty posiedzenia Komisji, a także ilości godzin przepracowanych przez każdego z członków Komisji w danym miesiącu. Dokumentację tę Przewodniczący lub Sekretarz Komisji przedkłada Burmistrzowi Wadowic w terminie do 10 dnia każdego miesiąca za miesiąc poprzedni.

VII. MONITORING ORAZ EWALUACJA PROGRAMU

Systematyczne monitorowanie sytuacji w zakresie uzależnień od alkoholu i narkotyków dostarcza informacji do planowania działań profilaktycznych oraz oceny ich skuteczności. System monitorowania stanowi zaplecze informacyjne dla podmiotów realizujących zadania z zakresu rozwiązywania problemów uzależnień. Monitorowanie zjawisk związanych z uzależnieniami na terenie Gminy polega w szczególności na:

- a) ewaluacji realizowanych działań,
- b) analizie sprawozdań z realizacji poszczególnych zadań,
- c) sporządzeniu raportu z wykonania w danym roku Gminnego Programu i efektów jego realizacji i przedłożenie Radzie Miejskiej w Wadowicach w terminie do 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy raport,
- d) sporządzeniu na podstawie ankiety opracowanej przez KCPU sprawozdania z realizacji działań podejmowanych w danym roku, które wynikają z Gminnego Programu i przesłanie do Centrum w terminie do 15 kwietnia roku następującego po roku, którego dotyczy informacja.
- e) sporządzeniu raportu z wykonania zadań z zakresu zdrowia publicznego w danym roku i przedłożenie go Wojewodzie do dnia 31 marca roku następującego po roku, którego dotyczy raport.

Monitorowaniem programu zajmować się będzie Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wadowicach oraz Pełnomocnik Burmistrza ds. Realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii we współpracy z pozostałymi realizatorami Programu.

Wskaźniki monitoringu:

- a) Liczba osób objętych terapią;
- b) Liczba osób objętych działaniami pomocowymi w tym: współuzależnieni, dzieci z grup ryzyka, osoby zagrożone wykluczeniem społecznym;
- c) Liczba dzieci, młodzieży i dorosłych objętych działaniami profilaktycznymi, edukacyjnymi i informacyjnymi;
- d) Liczba rodziców objętych programami profilaktyki uniwersalnej;

- e) Liczba nauczycieli biorących udział w szkoleniach z zakresu profilaktyki uzależnień;
- f) Liczba odbiorców projektów realizowanych przez organizacje pozarządowe i inne podmioty;
- g) Liczba osób korzystających z pomocy punktu konsultacyjnego;
- h) Liczba kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych;
- i) Liczba wszczętych procedur „Niebieskich Kart”.

Ewaluacja Programu obejmuje systematyczne, konsekwentne zbieranie danych oraz ich analizę i interpretację, w celu sprawdzenia czy działania zaplanowane w Programie zostały przeprowadzone zgodnie z założeniami. Ewaluacja ta może dotyczyć zarówno wyników danego działania, jak też procesu jego wdrażania.

Ponadto analiza przebiegu realizacji poszczególnych działań w ramach Programu ułatwia zaplanowanie dalszych działań i interpretację efektów ewaluacji wyników Programu.

Opracował:

Marek Cieply – Pełnomocnik Burmistrza Wadowic ds. Realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.